

**CONGRÉS
MAGDALENER**

DECLARACIONS INSTITUCIONALS

EL MARC DE LES FESTES. ESTRUCTURA ORGANITZATIVA I DE GESTIÓ

AGENTS FESTERS I FINANÇAMENT

L'estructura organitzativa de les festes de la Magdalena, el seu model actual de gestió, les relacions entre els diferents agents festers i les fonts de finançament de les festes són qüestions que generen notable interès i preocupació, tal com palesen les diferents comunicacions rebudes al respecte. Un total de 1291 avals, repartits entre les 19 comunicacions presentades a aquest bloc temàtic donen mostra d'això. Però han estat les comunicacions referides a les colles i a les comissions de sector, les gaiates, les que major interès han suscitat, juntament amb les que tracten la necessitat de modificar el model de gestió, les relacions entre els col·lectius i la participació de la ciutadania en les festes. Amb tot això, s'ha demostrat la diversitat d'opinions que hi ha respecte de com s'han de gestionar les festes i quin ha de ser el grau d'implicació, de compromís i, fins i tot, d'importància que han de tindre els diferents actors que hi participen.

Models de gestió i reforma dels estatuts del Patronat Municipal de Festes

Del Patronat Municipal de Festes

1. Segons el consens aconseguit l'any 1988, se sol·licita a l'equip de govern de l'Ajuntament de Castelló que opte per la fórmula de delegació de funcions, sent els festers els que organitzen les festes i ostenten la seua representació, per a no retrocedir a etapes anteriors ja oblidades. La delegació de funcions hauria de ser només en part, conservant el govern de l'Ajuntament la gestió administrativa i el control de la despesa pública i delegar les funcions de gestió en l'organització i representació en la Junta de Festes. En cas que aquesta fórmula continue essent la del Patronat Municipal de Festes, se suggereix realitzar una redacció d'uns nous estatuts, més adequats als temps actuals, i es fa una crida al consens de tots els grups polítics municipals per a la creació d'una comissió, políticament independent, que redacte els esmentats nous estatuts.

2. Existeixen diferents models de gestió en festes, com, per exemple, el de la ciutat de València, en el qual les festes depenen d'una regidoria anomenada de Cultura Festiva. S'ha d'estudiar per part de l'equip de govern la conveniència de continuar amb una regidoria de Festes o adscriure les seues competències a una regidoria més tècnica.

3. Un altre dels problemes que s'identifica és el dèficit de personal administratiu del Patronat Municipal de Festes. Cal fer una consideració sobre les despeses de personal dels tres patronats de l'Ajuntament de Castelló, respecte dels seus pressupostos:

- *Patronat d'Esports* 46,25% del pressupost
- *Patronat de Turisme* 38,34% del pressupost
- *Patronat de Festes* 12,11% del pressupost
- *(Font: Web de l'Ajuntament de Castelló)

Aquestes xifres ens demostren clarament que el Patronat Municipal de Festes té un significatiu dèficit de personal respecte als altres dos patronats, dèficit que es cobreix, en gran part, gràcies al treball dels membres de la Junta de Festes, que han de realitzar funcions que no els corresponen i organitzar i assistir a reunions en horari laboral, amb els consegüents

problemes que això genera. Sembla necessari, aleshores, dimensionar el personal del Patronat Municipal de Festes a les necessitats reals de l'organització de les festes, amb un increment del pressupost del capítol 1 (despeses de personal), però sense detrarre'l del capítol 2 (béns i serveis) del pressupost de la programació de festes.

4. El Consell Rector del Patronat Municipal de Festes està integrat per 6 representants dels grups polítics municipals que, juntament amb la presidència i vicepresidència -que recauen en regidors de l'Ajuntament- fan un total de 8 representants polítics. A aquests representants se sumen altres quatre dels col·lectius festers. Es proposa augmentar els mecanismes de participació en la presa de decisions d'aquests col·lectius mitjançant la modificació de la composició del Consell Rector del Patronat per a incloure representants de tots els col·lectius festers, valorant la conveniència que entre ells i elles estiga també, amb dret a vot, el president o presidenta de la Junta de Festes. Aquesta proposta implica una necessària modificació dels Estatuts del Patronat en els articles que fan referència a les atribucions i competències de la Junta de Festes, del seu president i també a la composició del Consell Rector del Patronat. Així mateix, es proposa que aquesta modificació d'Estatuts incloga la participació en l'Assemblea de Festes del president o presidenta de la Junta de Festes.

De la Junta de Festes

5. En el model actual d'organització de les Festes de la Magdalena, la Junta de Festes, com a òrgan col·laborador del Patronat Municipal de Festes, ha perdut la capacitat de gestió administrativa i econòmica, ja que només té capacitat de proposar la programació, el pressupost, el protocol, etc. La creació del Patronat Municipal de Festes ha convertit a la Junta de Festes en un òrgan amb una capacitat de gestió administrativa limitada o pràcticament nul·la. Sembla necessari proporcionar a la Junta de Festes un marc competencial adequat i, en aquest sentit, es proposa una reforma dels Estatuts del Patronat Municipal de Festes (articles 19 i 26) que deixi, com a pròpies de l'Ajuntament de Castelló, les funcions d'administració, contractació, licitació i control de la despesa pública i que delegue les funcions d'organització i representació institucional de les festes en la Junta de Festes, a fi de definir clarament el seu paper.

6. Dins d'aquesta línia, donat el seu caràcter eminentment representatiu del món de la Festa, dins i fora de Castelló, el President de la Junta de Festes serà triat de forma directa per l'Assemblea General de Festes. Els estatuts del Patronat de Festes regularan el procés d'elecció, així com la possibilitat de realitzar mocions de censura o de confiança. Així mateix, els estatuts del Patronat de Festes també regularan el sistema d'elecció i renovació dels membres de la Junta de Festes.

7. S'insta al Patronat Municipal de Festes a estudiar la figura del voluntariat de temps lliure i d'oci pel que fa a la seua col·laboració amb la Junta de Festes, a fi de fer possible que persones amb poc de temps per dedicar a la Junta de Festes pogueren acordar un nombre d'hores determinat de col·laboració amb l'organització de les festes.

8. S'adverteix que en els darrers anys ha augmentat la complexitat i la despesa derivada de la tramitació de permisos per part dels col·lectius festers. Es proposa simplificar i reduir la documentació, especialment la supressió de taxes per ocupació de via pública, per a la

qual cosa es recomana la creació per part del Patronat Municipal de Festes d'una oficina tècnica d'assessoria en permisos i seguretat, una oficina única per a tramitar tots els permisos necessaris, que agilitze i simplifiqui les relacions administratives entre els diferents actors de la festa.

Dels ens vinculats

9. S'adverteix que els Estatuts actuals del Patronat Municipal de Festes no aclareixen els requisits, drets i obligacions que han de complir els ens vinculats ni tampoc fan una descripció clara dels tipus d'ens i de les seues funcions. A més a més, existeix una incongruència entre l'article 8, dedicat a la composició de l'assemblea, i els articles de la Secció segona, dedicats als ens vinculats, ja que, o són uns pocs els que mereixen la consideració d'ens «per la seua especial significació, arrelam històric i fins» o poden ser tots els que determina l'article 8, aquells que ho sol·liciten. Per això, es proposa establir uns requisits i uns criteris consensuats per a adquirir la condició d'ens vinculat. Entre altres propostes, en aquest sentit, hi ha les de limitar el nombre màxim d'ens, la d'atendre a la seua història i especial significació en les Festes de la Magdalena, la d'atendre al nombre de membres que integren els col·lectius i el nombre d'activitats que organitzen, la d'atendre al tipus d'activitats que organitzen pel que fa al seu caràcter públic i obert a la ciutadania i a la seua participació al llarg del cicle fester castellonenc, la d'intentar que no haja més d'un ens vinculat amb la mateixa activitat o molt semblant o la d'exigir una memòria d'activitats proporcional a la subvenció rebuda, tant quantitativament com qualitativament. En tot cas, es proposa que l'adscripció com a ens vinculats de col·lectius festers estiga sota la supervisió i acceptació del Patronat Municipal de Festes, amb l'aprovació de la resta d'ens vinculats ja adscrits.

10. Des dels seus inicis, els ens vinculats han esdevingut un eix vertebrador de les festes, especialment pel que fa a la representació de la part històrica i mitològica del Pregó, punt en comú de tots aquests col·lectius. Però ara es palesa que aquests ens, així com la resta de col·lectius que participen en aquesta part del Pregó, no ofereixen cap novetat en la seua estructura i en els continguts que ofereixen en la desfilada des de fa molt de temps. Amb la finalitat d'oferir al públic alguna cosa diferent any rere any, es proposa que la part històrica i mitològica del Pregó siga organitzada cada any per un ens vinculat, juntament amb la Junta de Festes, i que es delimiti la participació de la resta.

Agents festers

De les colles

11. Es fa constar que les colles, no gaudeixen encara de la consideració que mereixerien per part dels òrgans de govern i de gestió de festes, per això, es reclama major consideració i integració de les colles en els actes tradicionals i significatius de les festes, en les quals les colles tinguen un altre paper, més enllà de la simple funció d'espectadores dels actes programats per la Junta de Festes i protagonitzats preeminentment per les comissions de gaiata. Cal promoure des de l'Ajuntament, el Patronat Municipal de Festes i la Junta de Festes els actes programats per les colles, especialment aquells que recuperen o actualitzen tradicions i costums castellanenques, concretament la producció, competició, exhibició i ús dels carros engalanats.

De les comissions de sector

12. Les comissions de sector són (els únics)* col·lectius festers tutelats i regulats pel Patronat de Festes i a més assumeixen de forma reglada compromisos de col·laboració amb el Patronat, tal com recullen els actuals Estatuts. Entre altres aspectes tutelats trobem la limitació del seu nombre, la seua denominació i simbologia, la definició del seu àmbit territorial d'actuació, el visat per part del Patronat de l'elecció dels seus presidents i en l'obligatorietat de comunicar i controlar els seus comptes econòmics i la seua programació d'actes. A més, les comissions de sector sostenen amb la seua participació actes com ara la part representativa de la ciutat en el Pregó, la Processó de les Gaiates, l'Encesa, l'Ofrena de flors, el Coso Multicolor o les presentacions de les mateixes comissions, entre altres. Així mateix, les comissions de sector tenen l'obligació, tal com manen els esmentats Estatuts, d'aportar cada any la seua gaiata monumental a tots aquells actes que el Consell Rector acorde. A més a més, per la seua activitat i el consum dels seus membres en els comerços de la ciutat, les comissions de sector esdevenen motors econòmics dels seus sectors.

13. Les comissions de sector travessen actualment una greu situació pel que fa a la participació i implicació del veïnat dels seus sectors, per la qual cosa es fa molt necessari que promoguen una major participació i implicació dels veïns i veïnes i també dels comerços i de les empreses dels seus sectors, a fi de mantindre les seues estructures organitzatives i poder estendre les festes als barris i carrers de les seues demarcacions urbanes.

14. Cal que les comissions de sector reflexionen sobre el seu model actual de col·lectiu fester, en relació a l'evolució de la societat castellonenca, si volen continuar essent un agent fonamental de la vertebració de les festes. En el marc d'aquesta reflexió, es proposa a les comissions de sector que estudien les millors fórmules per a revitalitzar l'esperit gaiater en la societat i aconseguir la implicació i participació dels tramats socials dels seus sectors (associacions de veïns i de persones majors, comunitats de propietaris i altres col·lectius cívics), especialment de la gent jove, que ha de trobar en aquests col·lectius espais de participació plena en les festes i en la construcció anual del monument gaiater.

15. Pel que fa a les funcions principals de les comissions de sector, estatutàriament, són col·lectius generadors i dinamitzadors de la festa en els seus respectius sectors urbans, amb una àmplia oferta d'activitats obertes i participatives per al veïnat. Però hi ha qui considera que li correspon a la Junta de Festes presentar un programa d'actes descentralitzat, capaç de cobrir les demandes de tots els sectors, i que les comissions de sector han de centrar els seus recursos econòmics i els seus esforços en la construcció de monuments gaiaters com a missió fonamental.

16. S'insta al Patronat Municipal de Festes a cercar un nou sistema de finançament de les comissions de sector que permeta superar la «política de subsidis» actual, així com a incrementar el seu suport econòmic i institucional a aquests col·lectius -atesa la importància que li reconeixen els Estatuts del Patronat- per tal d'ajudar-los i a mantindre el seu nivell de compromís amb la ciutat, especialment mitjançant la consolidació de caus festers estables per a cada sector. Així mateix, s'insta a les comissions de sector a esforçar-se a cercar noves fonts de finançament.

17. L'evolució demogràfica i urbanística de la ciutat ha generat una desproporció entre el nombre de veïns i els membres de les comissions de sector que fa molt difícil i, de vegades, impossible que aquests col·lectius realitzen accions de comunicació que abasten a tot el seu

sector. Per això, cal que la Federació Gestora de Gaiates i el Patronat Municipal de Festes facen una revisió conjunta dels límits urbans dels sectors gaiaters per tal d'aconseguir una proporcionalitat demogràfica més harmònica entre els diferents sectors.

18. S'insta a les comissions de sector a establir caus festers permanents en les seues demarcacions urbanes, caus que esdevinguen centres neuràlgics de l'activitat gaiatera als respectius sectors i que centralitzen l'activitat gaiatera anual, sobretot durat la setmana de festes.

De la relació entre tots els col·lectius festers

19. Els col·lectius festers no són illes sense connexions amb la resta del teixit social de la ciutat, tanmateix mantenen col·laboracions amb altres entitats, públiques o privades, al llarg de tot l'any. Per això, es proposa la constitució d'una comissió participada per tots els col·lectius i entitats festeres -també del Patronat Municipal de Festes- que establisca les bases per a potenciar la cooperació entre tots els col·lectius festers, amb uns objectius realistes i mesurables, a fi de fer créixer la col·laboració entre els mateixos.

Finançament

20. El pressupost actual que es destina a l'organització de les festes té la seua major aportació per part de l'Ajuntament:

- Aportació municipal, 1.585.800 €
- Aportació d'empreses i entitats, 159.215 €
- Ingressos de concessions administratives, 159.800 €

És evident que les festes no podrien realitzar-se sense l'aportació de l'Ajuntament, ja que és la institució que posseeix les competències en matèria d'ocupació del temps lliure i foment de l'ús adequat de l'oci. S'ha de reconèixer, no obstant això, el paper de les aportacions que es realitzen des del sector privat. Per tot això, s'insta a l'Ajuntament a analitzar i quantificar, amb els tècnics municipals o a través d'empreses externes, el pes que la festa genera en la societat civil, comparant la relació entre el benefici econòmic que les festes generen a la ciutat i la despesa que es fa per part de l'Ajuntament, no sense tindre present l'activitat econòmica que les Festes de la Magdalena generen i la seua incidència en el sosteniment de diferents sectors, empreses o famílies de la ciutat.

21. És necessari que els beneficis empresarials a propòsit de les Festes de la Magdalena tinguen un impacte per a la ciutat. Per això, les Festes de la Magdalena haurien de formar part de les estratègies empresarials, perquè, tant des del sector públic com des del privat, s'aconseguiren les sinergies necessàries per a promoure generació de riquesa, diversificació de l'oferta turística i millora de la imatge de la ciutat i de les seues festes. Es proposa potenciar la creació de vincles, eixos de participació i espais de diàleg que beneficien al sector privat, però que promouen alhora un retorn econòmic a la ciutat de part dels beneficis mitjançant patrocinis i col·laboracions públiques i privades.

22. El programa oficial de les Festes de la Magdalena s'integra, en general, per actes i espectacles de caràcter gratuït. Els concerts i espectacles musicals, gratuït la seua majoria, suposen una despesa de prop de 200.000 €, un 20%, aproximadament, de la despesa total.

S'insta al Patronat Municipal de Festes a realitzar una anàlisi de la conveniència o no de mantindre la gratuïtat d'aquests concerts i de la repercussió dels mateixos sobre el veïnat i visitants, així com el seu impacte en l'economia local. Cal estudiar una reducció d'aquests espectacles i alhora un augment de la qualitat dels mateixos i buscar fórmules de patrocini privat permetent, aquesta reducció econòmica, dedicar més diners a la programació d'altres espectacles més modestes.

23. S'insta a l'Ajuntament a realitzar una redistribució dels beneficis que generen els mesons gastronòmics i els serveis de bar dels concerts, una redistribució proporcional entre totes les comissions de sector.

24. Es proposa que el Patronat Municipal de Festes acorde uns criteris de concessió de subvencions per a col·lectius que han de tindre en compte la idoneïtat, el públic potencial i la seua participació, la qualitat i la seua singularitat.

NOTES

*12. L'article 19é, apartat o, dels Estatuts del Patronat Municipal de Festes estableixen que la funció de tutela d'aquest òrgan s'exerceix sobre les gaiates i sobre la resta d'ens festers: *o) Exercir sobre les gaiates i la resta d'ens de les festes una funció de tutela per a evitar negligències i infraccions, sancionant, si és el cas, les infraccions que es cometen, segons el que disposa els presents Estatuts.*

IDENTITAT COLECTIVA. TRADICIÓ I MODERNITAT

SÍMBOLS I REPRESENTACIONS OFICIALS

Aquelles tradicions, símbols i costums que, junt amb altres elements de diversa procedència, integren la identitat col·lectiva del poble de Castelló de la Plana han estat un dels temes que més interès han suscitat entre la ciutadania que ha fet arribar les seues consideracions a aquest IV Congrés Magdalener. Un total de 18 comunicacions que sumem el suport de més de 1.000 persones han estat presentades per a la seua consideració, d'entre les quals ha destacat notablement l'estima, l'interés i la preocupació pel símbol de la gaiata i els monuments que cada any l'actualitzen durant les Festes de la Magdalena. El segon tema que més interès ha suscitat ha estat la representació oficial de les festes.

De la representació de les Festes de la Magdalena

1. Els Estatuts del Patronat Municipal de Festes de Castelló de la Plana deixen en mans del Consell Rector el procediment per a la designació de les reines i dames de la ciutat. Les bases aprovades recentment posen com a requisit per a accedir a aquests càrrecs haver estat madrina de gaiata d'una comissió de sector. Les comissions de sector, a través de les seues representants, són els col·lectius que sostenen actualment la representació de la ciutat de Castelló de la Plana en els actes oficials i més significatius de les Festes de la Magdalena i el fet que les reines i dames de la ciutat hagen hagut d'estar prèviament representants d'una comissió de sector dóna un impuls a l'esforç i al treball que realitzen aquests col·lectius per les festes. No debades, els Estatuts del Patronat Municipal de Festes estableixen que, entre els deures de les comissions de sector està el d'assistir, amb la representació que en cada cas es determine, als actes oficials que acorde el Consell Rector, un deure que no té cap altre col·lectiu fester reconegut en aquests mateixos estatuts.

2. El bagatge i l'experiència d'una madrina de gaiata d'una comissió de sector és essencial per a poder assumir la responsabilitat que comporta el càrrec de reina o dama de la ciutat pel que fa als nombrosos actes del protocol oficial, el control dels nervis o de la por escènica i, sobretot, saber reaccionar amb sentit.

3. Davant de la proposta de nombrosos ciutadans i ciutadanes que la condició d'haver estat madrina de gaiata d'una comissió de sector siga condició ineludible per a l'elecció de reines i dames de la ciutat, i que aquesta norma s'incorpore als Estatuts del Patronat de Festes, i la proposta d'altra part de la ciutadania que qualsevol dona o xiqueta de Castelló, que haja participat de les festes a través de qualsevol col·lectiu fester, pugua accedir als càrrecs de reina o dama de la ciutat, cal que el Patronat Municipal de Festes prenga una decisió definitiva.

4. S'adverteix que no existeix un reglament amb les responsabilitats, directrius i normes de protocol de les reines de les festes i les seues corts d'honor, així com dels membres de la Junta de Festes i familiars de les representants, respecte d'aquells actes que organitzen i en els quals participen i que són de caràcter oficial o tenen important significació per a la ciutat. Aquesta mancança cobra més importància pel fet que hi ha un nombre significatiu de persones que considera que les reines i les seues corts d'honor són sotmeses durant les Festes de la Magdalena a una agenda d'actes excessiva, que no contribueix a dignificar la seua representació oficial. Així mateix, en el cas concret de la reina i cort d'honor infantils de les festes, hi ha qui adverteix que les xiquetes són sotmeses sovint a participar en actes i protocols concebuts per a persones adultes i en companyia exclusivament d'adults o a participar en

actes que són propis només de la reina (major) de les Festes, generant-se així situacions fins i tot ridícules.

5. S'insta a la Junta de Festes a fer una revisió del protocol de les representacions oficials, especialment pel que fa a la seua agenda pública, per potenciar a la reina en la dignificació de la seua presència i d'aquells actes més importants i significatius -especialment aquells que refermen el respecte a les tradicions- i la projecció d'una bona imatge de la ciutat mitjançant la bona imatge de la representació oficial de les seues festes. Així mateix, l'agenda de la representació oficial hauria d'estar sotmesa a l'aprovació d'exclusivament de la Junta de Festes.

Igualtat

6. Ens reafirmen en la igualtat efectiva entre homes i dones i, en particular, la no discriminació per raó de sexe. Són drets reconeguts en els textos legals més importants d'Espanya i de la Comunitat Valenciana, com ara l'article 14 de la Constitució Espanyola, l'article 10.3 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, l'article 1 de la Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, i l'article 1 de la Llei 3/2003, de 2 d'abril, de la Generalitat Valenciana. Segons l'article 26 d'aquesta darrera llei esmentada, dones i homes comptem amb el dret a la igualtat efectiva en l'àmbit cultural, a més dels àmbits legal, polític i social.

7. S'adverteix que el treball que es fa des de l'Ajuntament per a promoure una igualtat efectiva entre les persones, especialment entre homes i dones, no té una significativa repercussió en les Festes de la Magdalena. La composició dels òrgans decisoris, de gestió i d'organització de les festes està lluny del principi de presència equilibrada d'homes i dones. Des de la renovació de les Festes de la Magdalena, en 1945, fins a l'actualitat, no hi ha hagut cap presidenta de la Junta de Festes de Castelló i, pel que fa a les comissions de sector o les colles, el nombre de presidents no es correspon tampoc amb la seua presència en la societat actual -les dones són la meitat de la població- ni amb la seua realitat professional ni amb la seua participació en els llocs de decisió en empreses i institucions locals.

8. Atenint-nos al recent pacte d'Estat contra la violència de gènere i la recuperació de les competències en promoció de la igualtat entre dones i homes i en matèria de violència de gènere, l'Ajuntament de Castelló vetllarà perquè les Festes de la Magdalena transmeten el missatge cívic que les manifestacions sexistes i, especialment, l'assetjament i les agressions d'aquesta naturalesa, no tenen cabuda amb motiu de la seua celebració.

La Romeria de les Canyes

13. La Romeria, ritus d'afirmació identitària del poble de Castelló de la Plana, ha de preservar-se com una festa col·lectiva i un espai de convivència i cohesió social, mai d'enfrontament, alié a la instrumentalització ideològica, ja que, com diu el Decret 30/2017, de 3 de març, del Consell de la Generalitat Valenciana, és un dels més preuats senyals d'identitat de la ciutat de Castelló.

14. La Romeria de les Canyes té un origen històric religiós, com a rogativa penitencial i, posteriorment, a partir de 1749, d'acció de gràcies. En 1852, a propòsit de la festa del VI Centenari de la fundació de la ciutat, aquesta rogativa va rebre el nom tradicional de Romeria de les Canyes i se li va afegir el significat commemoratiu del trasllat de la ciutat de Castelló de la Plana. Per això, entenem que en la Romeria de les Canyes es conjunquen dos sentits col·lectius principals -cada romeu pot atorgar-li a més aquells sentits particulars que lliurement vulga-, un sentit religiós, de penitència o d'acció de gràcies, i un sentit cívic, commemoratiu

dels orígens de la ciutat i d'afirmació identitària. La Romeria de les Canyes integra aleshores dues processons en una, la religiosa i la cívica, amb els seus propis rituals.

15. En 1991, l'Ajuntament de Castelló va editar la consuetat (*Romeria de les Canyes a l'ermita de Santa Maria Magdalena del Castell Vell*, Castelló, Excm. Ajuntament de Castelló de la Plana, 1991) que aplega els rituals, costums i organització amb els quals, al llarg dels segles, el poble de Castelló ha complit amb aquesta tradició. El Consell Valencià de Cultura, en el seu informe al Consell de la Generalitat Valenciana per a la declaració com a bé d'interés cultural de la romeria, recomana «seguir l'enunciat del ritual». Per això instem a l'església catòlica castellonenca i a l'Ajuntament de Castelló a preservar les tradicions religiosa i cívica de la Romeria de les Canyes en el marc d'una col·laboració cordial, sobre el fonament dels rituals i costums que aplega la consuetat, i que promoguen, especialment entre les joves generacions, aquest patrimoni cultural de tanta significació per al poble castellonenca.

16. Darrerament, s'ha generat una polèmica sobre on s'inicia la Romeria de les Canyes, qui la inicia i com s'inicia. N'hi ha qui pensa que la corporació municipal ha d'eixir del palau municipal i ha d'esperar a la porta de la catedral de Santa Maria l'eixida del clergat per a emprendre juntes ambdues presidències, religiosa i cívica, el camí cap a la Magdalena. Però n'hi ha qui defensa que la corporació municipal ha d'entrar en la catedral i iniciar al peu de l'altar major la romeria, tal com s'ha vingut fent ancestralment. Entenem l'obligació que té l'Ajuntament de vetllar per l'aconfessionalitat de les institucions de govern i administració de l'Estat, d'acord amb el que consagra l'article 16 de la Constitució espanyola de 1978, però també pensem que l'Ajuntament ha de vetllar pel manteniment de les nostres tradicions. Cal advertir, a més a més, com diu el Decret 30/2017, de 3 de març del Consell de la Generalitat Valenciana, que la Romeria de les Canyes «s'ha de mantindre viva, d'acord amb el que establisca la col·lectivitat que la protagonitza i li dona sentit» i que «la gestió de la Romeria de les Canyes serà exercida per l'Ajuntament de Castelló de la Plana, el qual decidirà sobre aspectes materials i immaterials, així com el desenvolupament dels actes de la festivitat». Ateses aquestes disposicions de la llei que declara la romeria bé d'interés cultural de totes i tots els valencians, s'insta a la corporació municipal de l'Ajuntament de Castelló a escoltar les recomanacions del Consell Valencià de Cultura i continuar amb la tradició recollida a la consuetat.

La gaiata

17. La gaiata és símbol de la tradició i de la història de la ciutat, d'estima pels avantpassats, de les Festes de la Magdalena, d'identitat col·lectiva del poble de Castelló i de la seua voluntat de projecció al món. La gaiata és un element diferenciador de la cultura popular castellonenca que, cada any, es recrea i es comparteix, des de finals del segle XIX fins a l'actualitat, mitjançant les gaiates monumentals. La gaiata monumental és una lliure interpretació d'aquell gaiato il·luminat que va ser en el seu origen la gaiata i en la qual són elements indispensables el gaiato, la llum i l'escut de la ciutat de Castelló de la Plana. Històricament, la gaiata monumental està destinada a desfilar en la processó d'entrada de la Tornà de la Romeria de les Canyes a la ciutat i aspira a ser una obra d'art efímer.

18. En l'actualitat, només les 19 comissions de sector produeixen gaiates monumentals anualment i alguns anys de les darreres dècades no totes les comissions han aconseguit fer una gaiata nova. Cal reconèixer l'esforç d'aquests col·lectius, durant tants anys, per mantindre la producció de monuments, malgrat el qual s'adverteix en la societat castellonenca un important desconeixement del símbol i certa passivitat al respecte. Però la gaiata, com a símbol de la nostra festa, no s'ha de deixar agonitzar. Els tres congressos magdaleners organitzats fins

ara han tractat aquesta qüestió i han manifestat l'interés per fomentar-la. Per això, aquest congrés apel·la al govern municipal que promoga una renovació de la concepció, producció i promoció de les gaiates monumentals i un major aprofitament, atesa la seua singularitat, del potencial cultural i de projecció exterior que té aquest símbol diferenciador de les Festes de la Magdalena. En aquest sentit, es proposa que el mateix govern cree una comissió d'experts de les arts plàstiques, de la innovació tecnològica, dels oficis i l'artesanía i de la promoció turística perquè realitzen un informe de febleses, de fortaleeses, d'oportunitats i de riscos per tal de proposar solucions.

19. És significatiu que no trobem en la producció actual de gaiates el concurs d'artistes reconeguts, ni de Castelló ni de fora de la ciutat, ni tampoc el concurs dels centres de formació artística de la ciutat, com ara l'Escola d'Art i Superior de Disseny. Ni la implicació d'investigadors o professionals vinculats a graus de la Universitat Jaume I com ara els d'Enginyeria Elèctrica, Arquitectura Tècnica, Enginyeria Informàtica o Disseny Industrial.

20. Cal promoure de manera efectiva des de les regidories de Festes i Cultura i des de la Conselleria de Cultura de la Generalitat Valenciana la participació d'artistes i de centres de formació artística en la concepció dels monuments gaiaters i també en la seua valoració pública. Cal promoure així mateix la participació de professionals, d'investigadors i de centres d'innovació tecnològica en aquesta producció i també la formació dels artesans i tècnics per part d'experts. També cal promoure la creació i desenvolupament de col·lectius professionals d'artesans i tècnics vinculats a la producció gaiatera i reivindicar una formació professional oficial.

21. La tradicional Processó de les Gaiates ha de tindre una major bellesa i espectacularitat i per a assolir-la cal començar a tindre cura de detalls com ara la indumentària, el comportament i els coneixements de les persones que hi participen en el transport i acompanyament dels monuments. També els emplaçaments i la disposició de les gaiates a la ciutat durant les festes cal que assolisca una major i millor dignitat, per això, l'Ajuntament de Castelló proporcionarà a les gaiates espais dignes, sense contaminacions visuals, de mobiliari urbà o lumíniques, suficients per a la seua ubicació i per a la seua visita pel veïnat i públic en general, i de qualitat, amb els serveis necessaris per al seu emplaçament definitiu durant tota la setmana festiva, així com la vigilància adequada per a poder prescindir de certes tanques antiestètiques.

22. Per tal de recuperar-la com a símbol de tot el poble de Castelló, cal promoure una participació socialment més àmplia en la seua concepció, producció i exhibició durant les festes. Cal promoure la producció de gaiates entre altres col·lectius festers, culturals, cívics, institucionals o empresarials, a més de les comissions de gaiata, i també a títol individual. En aquesta iniciativa seria convenient introduir els patrocinis i col·laboracions econòmiques de marques i empreses que ajuden al seu finançament.

23. Cal promoure una valoració dels monuments gaiaters àmpliament participada per la ciutadania castellonenca. Es proposa, en aquest sentit, l'atorgament d'un premi popular ~~del~~ públic- perquè la ciutadania tinga l'oportunitat de visibilitzar la seua opinió majoritària. Pel que fa al concurs de gaiates, hi ha consens sobre la necessitat d'un jurat integrat per experts en els diferents àmbits professionals que concorren en la producció gaiatera, que retorne el prestigi que mereixen els guardons. Cal també evolucionar cap a un concurs estructurat en seccions, determinades per la despesa projectada en la concepció i construcció de cada monument, a fi de generar així una justa competitivitat.

24. La Gaiata de la Ciutat, el monument més significatiu de les festes quant a guanyador del darrer concurs de gaiates, ha de gaudir d'una important consideració durant les festes, especialment pel que fa a la promoció del símbol, dels monuments i de les Festes

de la Magdalena. Totes aquestes actuacions han d'orientar-se a aconseguir la proliferació i diversificació de la producció gaiatera entre els diferents col·lectius i, sobretot, a motivar major afecció i afició de la ciutadania cap a la gaiata.

Altres tradicions i costums

25. El gust per vestir-se a l'antiga durant les Festes de la Magdalena és un costum socialment arrelat pel qual, en aquests moments, hi ha molta afició entre la ciutadania castellanenca. Com una manifestació identitària més, és habitual per a participar en actes diversos imitar la indumentària pròpia del segle XVIII, aquella darrera roba amb unes característiques singulars del territori castellanenc, abans que la moda internacional acabara amb aquest element diferenciador de les diverses localitats o comarques.

26. La representació oficial de les festes, les reines i les seues corts d'honor, tenen una funció molt important pel que fa a la promoció de la indumentària tradicional del territori castellanenc, element de construcció de la nostra identitat col·lectiva. Per això, el comportament en aquest sentit de les representants castellanenques i dels seus acompanyants ha de ser exemplar i responsable, més encara, prescriptor, quant al bon ús de la indumentària tradicional. S'adverteix, en aquest sentit, la necessitat de comptar amb una assessoria autoritzada per a les representacions oficials de les festes, perquè la seua indumentària tradicional gaudisca de rigor etnogràfic. És necessari desterrar les transformacions i els afegits de les modes i els interessos comercials, i les confusions generades pel desconeixement de la documentació historiogràfica.

27. A més de la important funció que pot fer la representació oficial de les festes, en prescriure una indumentària tradicional rigorosa amb l'etnografia al respecte, es proposa a la Junta de Festes i a les regidories competents en Festes i en Cultura, que emprenguen actuacions periòdiques dirigides a promoure el bon ús de la indumentària tradicional castellanenca entre la ciutadania, com podria ser l'organització anual d'una gala o saló de la indumentària tradicional, que divulgara aquest important patrimoni cultural i ajudara a la gent a la qual li plau vestir-se a l'antiga a prendre models correctes. Cal proveir la ciutadania de formació en aquest àmbit per tal de contribuir a generar consciència del valor i la importància que té la indumentària tradicional com a element identitàri de la nostra comunitat i generar també una cultura de respecte per la tradició. Així mateix es proposa l'aprovació d'unes normes respecte del bon ús de la indumentària tradicional en les principals desfilades i actes de les festes, de manera que es pugui exercir un control, en aquest sentit, sobre els participants per tal de promoure una cultura de respecte per aquest costum. S'adverteix concretament de la necessitat de desterrar dels actes i protocols oficials de les festes l'ús de la tradicional brusa de llaurador com a peça d'indumentària femenina.

28. En la gastronomia típica de les Festes de la Magdalena, els productes dels forns han estat els més emblemàtics des de ben antic, sens dubte per la importància del pa com a aliment bàsic d'origen mil·lenari i per la seua simbologia central en el cristianisme. Des de la dada més antiga que es coneix d'una rogativa a l'ermita de la Magdalena, de 1375, la d'un cafís de forment per a coure el pa de la caritat per part del Consell de la Vila de Castelló, fins a la creació en 2010 del Fadrinet com a dolç singular -que aspira a ser oficial- de les festes, elements com ara el rotllo magdalener -que ha esdevingut un dels emblemes més significatius de les festes-, la figa albardà, els rotllets d'aiguarent o de vi, els ximos o les coques de tomata i de verdures han adoptat un protagonisme destacat en els costums i l'imaginari popular vinculat a les Festes de la Magdalena. No debades, el Gremi de Forners de Castelló ha tingut també des d'antic una presència destacada en les festes. En el segle XIX era un dels gremis encarregat

d'un dels carros en els quals es representava la vida i llegenda de Santa Maria Magdalena en la Processó de les Gaiates i entre les primeres gaiates monumentals de la història, concretament entre les de 1940, hi havia la d'aquest gremi. Per això proposem a la Junta de Festes una especial col·laboració amb aquest gremi de professionals per a la promoció dels elements més típics de la gastronomia festera, concretament la preservació del rotllo com a emblema de les Festes de la Magdalena en els diversos actes festius, especialment les publicacions, i la promoció del Fadrinet com a dolç singular i, si escau, oficial de les festes.

LES FESTES COM A ELEMENT INTEGRADOR DE LA IMATGE DE LA CIUTAT. PROJECCIÓ EXTERIOR

Les Festes de la Magdalena, quant a patrimoni cultural immaterial, esdevenen un important recurs territorial que pot contribuir de manera determinant al desenvolupament de la ciutat de Castelló de la Plana i de la província de Castelló mitjançant estratègies de gestió i d'organització, turístiques, i de construcció i de projecció d'una imatge positiva i diferenciada capaç, d'una banda, de generar cohesió social entre la ciutadania castellonenca i, d'altra banda, capaç de projectar-se cap a l'exterior del territori per atreure turisme i talent. De les qüestions tractades en les 8 comunicacions que s'han enviat a aquesta taula, amb vora 900 suports de la ciutadania, s'adverteix un significatiu interès per identificar el monument gaiater —més pel seu potencial latent que pel seu aprofitament actual— com a element diferenciador de les Festes de la Magdalena i també per la necessitat d'estratègies i planificacions de gestió, comunicació i projecció exterior.

La imatge de les festes i la necessitat d'estratègia

1. La imatge d'una ciutat està integrada bàsicament per la seua producció (allò que fa la seua població), per la manera de fer les coses i de ser de la seua ciutadania (la cultura ciutadana) i per aquelles manifestacions de les institucions orientades a projectar una imatge determinada de la ciutat. Per això, les Festes de la Magdalena, quant a principal i majoritària manifestació cultural del poble castellonenc, esdevé un component determinant de la imatge que es projecta de la ciutat de Castelló de la Plana perquè reproduïxen aquests tres tipus de comportaments que la integren, d'entre els quals cal prestar especial atenció al tercer, a la comunicació intencional que es difon per les institucions per tal de promocionar tant la ciutat com les Festes de la Magdalena amb la intenció, sobretot, d'atreure turisme. A més a més, la imatge intencional de la ciutat de Castelló de la Plana necessita seleccionar clarament uns elements diferenciadors amb capacitat d'identificar-la i de persuadir als diversos públics respecte dels seus atractius i del seu potencial enmig d'una societat sobrecomunicada com ara l'actual. Per això, s'adverteix que les Festes de la Magdalena són, en aquest sentit, un patrimoni cultural amb una notable capacitat d'identificació i diferenciació de la ciutat i d'un important potencial de persuasió de públics diversos.

2. S'insta al Consell Rector del Patronat Municipal de Festes a promoure l'elaboració d'un pla estratègic d'imatge i comunicació de les Festes de la Magdalena que definisca l'estratègia d'imatge, és a dir, la seua imatge actual i la imatge intencional que es vol assolir i aquelles actuacions necessàries per a assolir-la, i el discurs comú i les normes que unifiquen, orienten i regulen tota la comunicació oficial destinada a projectar una imatge positiva de les festes, identificadora i diferenciadora. El pla estratègic ha de ser elaborat per professionals de la comunicació i de la projecció estratègica i ha d'estar dotat econòmicament per al seu desenvolupament en el temps i en la forma necessaris per a la seua eficiència.

3. Per a l'elaboració d'estratègies identitàries, d'imatge i de comunicació, s'adverteix de la importància de comptar amb el binomi que conformen els valors de la tradició i la innovació, tan present en les Festes de la Magdalena i, especialment, en el seu element més singular, la gaiata. Així mateix, s'adverteix de la importància d'altres valors que les festes realitzen, com ara la llibertat, la tolerància, l'humanisme, el benestar, la convivència, la solidaritat, la sostenibilitat o la cooperació.

4. En el marc de l'elaboració d'un pla estratègic d'imatge i comunicació de les Festes de la Magdalena, cal decidir si és necessària una o diverses marques. La marca és una identitat integrada per elements psicològics i per distintius verbals i gràfics, destinada a generar identificació entre un conjunt de públics determinat. En aquest sentit, hi ha qui pensa que és necessària la creació d'una marca Festes de la Magdalena i hi ha qui proposa que és necessària la creació d'una marca gaiata. En tot cas, s'adverteix que la creació d'una o diverses marques associades a les Festes de la Magdalena s'ha de fer en el marc d'una estratègia general d'imatge i comunicació de les festes, mai de forma aïllada, per tal d'harmonitzar les diferents estratègies identitàries, d'imatge i de comunicació i aquestes amb la resta d'estratègies de ciutat, com ara les dels àmbits cultural, turístic o econòmic.

5. Dels molts i diversos elements que conformen les Festes de la Magdalena, les gaiates monumentals constitueixen el de major singularitat i, per això, de major capacitat de diferenciació, especialment respecte dels elements que integren les festes valencianes més senyeres de l'entorn pròxim a Castelló de la Plana, com ara les Falles o les Fogueres, amb les quals el monument gaiater comparteix el seu caràcter de monument d'art efímer i festiu. La singularitat de les gaiates monumentals rau en la seua capacitat de conjuminar tradició secular, expressió artística i innovació tecnològica en una mateixa actualització simbòlica, de caràcter efímer i de valors àmpliament compartits per la societat castellonenca i de significació, a més a més, universal. No obstant això, s'adverteix que cal fer una reconsideració de la gaiata monumental com a producte cultural i redefinir-lo des del vessant artístic, de la innovació, del tecnològic i del de l'artesanía, per tal de poder fer-lo servir com a element d'una imatge positiva de Castelló i de les seues festes, convertit realment en un focus d'atracció de la ciutadania castellonenca i de la de fora de la ciutat i també del talent d'artistes nacionals i internacionals.

6. Cal que la redefinició de la gaiata monumental com a producte cultural tinga el seu desenvolupament mitjançant estratègies de gestió i organització i d'imatge i comunicació de les Festes de la Magdalena. En el marc d'aquestes estratègies cal reflexionar sobre aquells actes festers d'exaltació del símbol gaiater, com ara la Processó de les Gaiates, l'Encesa o les visites organitzades als diferents monuments, i també sobre les noves propostes d'actuació, com ara el museu de les gaiates, la marca gaiata o la producció de *merchandising*. Així mateix, caldrà reformular també la valoració social dels monuments gaiaters mitjançant el concurs de gaiates, les ubicacions urbanes dels diversos monuments, les guies explicatives o la possible creació d'espais de llum per a contextualitzar-los. Només el pensament i la pràctica estratègics poden harmonitzar tot aquest tipus d'actuacions i fer-les eficients per a la promoció nacional i internacional. El Patronat de Festes tindrà un any de termini com a màxim per a presentar un pla estratègic.

7. La gaiata, com a principal símbol diferenciador, ha de tindre una centralitat en la promoció de les Festes de la Magdalena i, en part, de la ciutat de Castelló. Només així s'aconseguirà la identificació i diferenciació de les festes i de la ciutat en els diversos escenaris de comunicació. Castelló ha de ser identificada com la ciutat de les gaiates, un aspecte que s'ha de tindre clar en totes aquelles accions comunicatives de promoció de les Festes de la Magdalena i en algunes de les de la ciutat, sense dispersions ni confusions en el discurs promocional. Per això la gaiata serà un element obligatori en el cartell anunciador de les festes.

De la projecció turística de les festes

8. En unes societats com les actuals, amb una tendència social cap a l'increment del temps d'oci, els i les turistes d'avui dia es caracteritzen, entre altres trets, per informar-se molt sobre els seus destins i per un especial interès per la singularitat dels territoris que visiten i els esdeveniments en els quals participen. Així mateix, el fenomen turístic experimenta ara una convergència entre cultura i turisme perquè la cultura es comercialitza i el turisme es culturitza. Per això, en un panorama de molta competència, els esdeveniments tradicionals com les Festes de la Magdalena esdevenen un recurs territorial amb un potencial atractiu turístic que pot contribuir a la diversificació de l'oferta i a la desestacionalització de la demanda turística de la ciutat i de la província, així com a un major aprofitament de les infraestructures locals.

9. Les Festes de la Magdalena, per la seua singularitat, reuneixen els elements necessaris per a conformar una oferta turística atractiva. Però cal dotar-les d'una planificació estratègica professional en aquest àmbit i en altres que també incideixen en la qualitat d'aquesta oferta, com ara la gestió i l'organització i la comunicació i la imatge. Una estratègia turística per a les Festes de la Magdalena hauria de contemplar un mapa de públics de qualitat, unes orientacions sobre les capacitats de càrrega de visitants o una proposta de distribució d'espais urbans i de programació per públics concrets, entre altres aspectes necessaris. Per això s'insta al Consell Rector del Patronat Municipal de Festes a promoure la realització d'una estratègia turística de les Festes de la Magdalena integrada en el Pla Estratègic de Turisme de la ciutat.

De la internacionalització de les festes

10. La declaració de les Festes de la Magdalena com a festes d'interés turístic internacional, l'any 2010, va despertar unes expectatives pel que fa a la projecció exterior de les festes que, malauradament, no s'han complert. La declaració, que representa un suport i una garantia per part de l'administració de l'Estat, no ha motivat un increment significatiu de l'afluència de visitants a Castelló durant les festes ni tampoc l'increment d'actuacions significatives de projecció internacional al respecte. La declaració de festes d'interés turístic internacional no ha estat acompanyada fins al dia d'avui d'actuacions de manteniment d'aquest reconeixement ni tampoc d'inversions específiques per a la internacionalització de les festes.

11. Es demana al Patronat de Festes que projecte i execute noves actuacions d'internacionalització de les Festes de la Magdalena, com ara intervencions informatives en diversos idiomes -fonamentalment l'anglès i el francès-; publicació d'articles en revistes internacionals d'interés estratègic; promoció a través de personalitats de l'àmbit cultural i mediàtic que actuen com a prescriptors de les festes; intervencions informatives i promocionals, tant a l'estació de ferrocarril i d'autobusos com a l'Aeroport de Castelló i a les localitats que tenen enllaç aeri amb el mateix; impuls d'aquells actes del programa de festes que tenen especial caràcter internacional (Festival d'Animació i Música de Magdalena, Magdalena Circus) quant a la contractació de grups i artistes d'arreu del món desconeguts a la ciutat; elaboració d'un programa estratègic d'actuacions amb objectius concrets a ciutats o llocs d'especial interès per a la internacionalització (Fira Internacional de Turisme de Madrid, parc Disney de París, ...); promoció i informació de les festes als festivals internacionals o nacionals més destacats del territori castellonenc (Festival Internacional de Benicàssim, Rototom Sunsplash, Arenal Sound o San San Festival).

12. Per tal de millorar la cultura social d'acollida i d'integració del turista i de promoció internacional de les festes, es proposa a l'Ajuntament de Castelló, al Patronat Municipal de Festes, al Patronat Municipal de Turisme i a la Junta de Festes:

- promoure actuacions orientades a facilitar als turistes la comprensió dels esdeveniments festius, especialment aquells més significatius, i a integrar-los com a part important dels mateixos i a promoure també una major consciència entre la ciutadania castellanenca del valor del patrimoni cultural intangible que constitueixen les Festes de la Magdalena, amb les seues tradicions, costums i valors, així com del seu potencial per a generar riquesa econòmica i cohesió social mitjançant l'atracció del turisme,
- garantir la disponibilitat, durant tot l'any, d'informació sobre les Festes de la Magdalena a les oficines de turisme i a altres punts d'informació municipal,
- professionalitzar el disseny del cartell anunciador de les festes, tot i elegir-lo per concurs, i la seua difusió amb major antelació, per a fer-lo servir com a eina de promoció durant la temporada de major afluència de turisme, l'estiu,
- promocionar les festes mitjançant l'exhibició de gaiates fora de Castelló,
- garantir una bona cobertura informativa a través de les tecnologies de la informació i la comunicació, com ara les apps o les diverses xarxes socials,
- fer un aprofitament estratègic dels vincles establerts amb altres localitats de l'estat o d'altres estats d'arreu del món, com ara les ciutats agermanades o amb especials relacions comercials o de migració.
- Creació, dotació i posada en marxa del museu, arxiu i biblioteca de la festa, com a espai difusor, dinamitzador i d'estudi del fet fester, ja que cada vegada són més els documents, maquetes, llibres, fotografies, que la història de les festes de la Magdalena genera. És necessari d'una banda tenir-ho tot a l'abast i d'altra a disposició d'aquells que visitants o estudiosos vulguen fer-ne us. Com ocorre en altres ciutats el museu pot ser element integrador de la imatge de la ciutat i, a la vegada, element de projecció de cara a l'exterior com un reclam més per visitar-nos...

ACTES, PROGRAMACIÓ, ESPAIS URBANS I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

La participació en aquest bloc temàtic ha estat d'un total de 16 comunicacions, amb diversitat de propostes i heterogeneïtat quant al seu contingut. El programa de festes ha estat l'eix temàtic central de la majoria de comunicacions, seguit de l'atenció a actes concrets, detectant-se també cert interès pels espais urbans en què es desenvolupa l'activitat festera. Quatre de les comunicacions han comptat amb centenars de suports, destacant les presentades per la Federació de Colles i la Federació Gestora de Gaiates.

ASPECTES GENERALS DEL PROGRAMA DE FESTES

Present i futur del programa oficial

1. El programa oficial de les festes de la Magdalena ha experimentat un important creixement al llarg de les darreres dècades, fruit de l'addició progressiva de nombrosos actes. Alguns d'ells es mantenen avui pel dictat del costum, malgrat no comptar amb cap repercussió per a la ciutadania, per tractar-se d'actes exclusivament protocol·laris de les reines de les festes i les seues corts d'honor. Per les mateixes raons, és habitual trobar-se amb molts actes simultanis que es disputen l'atenció dels castellonencs i les castellonenques. Tot plegat, a vegades al lector li resulta difícil trobar un acte concret al programa de manera àgil i senzilla.
2. En aquest sentit, es considera convenient tendir a la reducció de la quantitat d'actes i, així mateix, treballar per a una millor jerarquització del programa de festes que facilite la localització de grups d'actes de temàtica específica (FAMM!, mostra folklòrica, teatre...) aprofundint en els avantatges que ofereix en aquest sentit l'app oficial de les festes.
3. També es palesa l'interès per primar la qualitat sobre la quantitat i, en aquest sentit, es constata l'interès per debatre sobre la pertinència d'actes que es van concebre dècades enrere -i que s'han consolidat al programa- sobre els quals es demana una reflexió sobre el seu sentit actual a tots els nivells.
4. Des de la catalogació com a Festes d'Interés Turístic Internacional, s'evidencia que els horaris nocturns de finalització d'actes al carrer està regulat de manera més restrictiva que en altres ciutats que compten amb aquesta mateixa catalogació.
5. Així doncs, se suggereix la creació d'una ordenança municipal d'aplicació els 9 dies de festes, que aplegue tots els temes referits a ens festers durant la setmana de festes (horaris, permisos, normativa especial...).

El pes de les senyes d'identitat de les festes

6. Es manifesta que la participació popular és el gran actiu de la festa i que la llum, la música i el foc formen part de la seua identitat. Durant molt temps es va fer una aposta per la denominació «festes de la llum», amb la gaiata com a símbol principal. Així mateix, la música és protagonista en qualsevol manifestació festera a la nostra terra i, finalment, la tradició pirotècnica està molt arrelada a la ciutat, detectant-se, no obstant això, una minva de la qualitat en alguns àmbits de la programació específica. A més, l'aparició de colles de dimonis i de bestiar a la ciutat obre noves possibilitats en aquest context.

7. Es proposa recuperar la idea de «festes de la llum» amb una nova i ambiciosa estratègia de treball que incorpore una sèrie d'actuacions, des de la potenciació dels actes que actualment donen protagonisme a la llum (Encesa) fins a la creació d'espectacles puntuals o instal·lacions permanents durant la setmana de festes -els quals podrien comptar amb el patrocini de grans marques d'il·luminació- passant per la participació de la ciutadania i la intervenció de joves talents. També, en aquest sentit, es planteja la il·luminació extraordinària de carrers amb propostes veïnals, la construcció de gaiates individuals per ser exposades en llocs públics i la creació d'una desfilada de llum composta per centenars de gaiates de mà. En definitiva, convertir Castelló en una «ciutat il·luminada» durant les festes, creant un nou factor de diferenciació per a la internacionalització de la Magdalena. En el mateix sentit, se suggereix la potenciació de la figura del monument gaiater, sumant-hi espectacles de llum i so que pogueren atreure més visites.

8. Quant a la música, es proposa aprofundir en l'esperit inicial del Festival d'Animació i Música de Magdalena (FAMM!) amb cura en la selecció dels grups participants i un major pressupost per garantir-ne la qualitat.

9. Pel que fa al foc, es recomana millorar la dotació pressupostària de les mascletades i la seua promoció, atès que són molt valorades pels professionals, però no en l'àmbit nacional. Quant als castells de focs artificials, s'aposta per concentrar els esforços en una menor quantitat però amb una major qualitat, així com per la programació d'un castell piromusical aquàtic. D'altra banda, se suggereix recuperar les traques de la Romeria contemplades a la consuetud (Romeria de les Canyes a l'ermita de Santa Maria Magdalena del Castell Vell, Castelló, Excm. Ajuntament de Castelló de la Plana, 1991) i l'acurtament de la traca final per a afavorir una participació més nombrosa de corredors (es podrien establir acords amb clubs esportius), així com recuperar la seua programació original, després del Magdalena Vítol. D'altra banda, es planteja l'opció de crear actes innovadors amb pirotècnia de festa (correfocs i actes amb bestiar), que es podrien agrupar sota una nova marca.

10. Es constata que, a diferència de les festes principals d'altres ciutats del nostre entorn, no s'ha regulat la incorporació dels elements de la cultura popular de la ciutat, com ara els cabuts, dracs, víbria, l'haca, els cavallets... a les Festes de la Magdalena.

11. Es proposa la creació d'un protocol que estipule la presència dels elements de la cultura popular de la ciutat a les festes i, més concretament, la creació d'una desfilada d'animació específica, així com nous actes amb aquesta temàtica per diferents racons de la ciutat.

El paper de les colles

12. Es reconeix la contribució de les colles en les festes.

13. La participació més nombrosa dels darrers anys amb carros engalanats, que aporten singularitat i vistositat a les festes, s'ha traduït en restriccions al seu trànsit per la ciutat. Per això se sol·licita l'adopció de normatives específiques que donen major llibertat de moviments als carros engalanats durant la setmana de festes.

DESFILEDES

Les desfilades en les festes: cap a una major qualitat

14. És palès que la relaxació de costums o el desconeixement dels participants deriva en una pèrdua de la identitat diferenciadora de cada desfilada de les festes (del Pregó a la desfilada final) i perjudica la seua fluïdesa i ritme. Aquest fenomen comporta també, de vegades, una

reiteració mecànica del contingut d'aquests actes, així com una certa deriva de mercantilització d'aquests.

15. La participació massiva a les desfilades (de figurants i espectadors) fa més complexa la seua gestió i les fa mereixedores d'atenció prioritària per part de l'organització, amb cura d'evitar interferències que puguin causar altres activitats simultànies que se situen en els marges dels carrers pels quals transiten.

16. Es proposa l'establiment de mecanismes que garantisquen les millors condicions de desenvolupament de les cavalcades i desfilades. En aquest sentit, es recomana a la Junta de Festes amb el suport del Patronat Municipal de Festes la creació d'un reglament per a tots els participants, dotat d'un apartat sancionador, que millore la vistositat amb mesures concretes (enllaços, zones delimitades, distribució i seguiment dels figurants, controls de vestuari, ...)

17. La Junta de Festes és l'ens responsable d'organitzar el Pregó. Es proposa que, mantenint l'essència de l'estructura tradicional, i en col·laboració amb els ens festers participants i patrocinadors, es treballa per millorar en el seu desenvolupament, plasticitat i agilitat.

18. Se suggereix una revisió de la cavalcada infantil, especialment de les quotes de participació dels col·lectius (concretament de les escoles de la ciutat) per a garantir una major equitat en la participació en l'acte. Així mateix, es proposa millorar la seua culminació mitjançant punts de recollida de xiquets i xiquetes participants, al final del recorregut.

19. Pel que fa al tombacarrers i a la Desfilada Internacional d'Animació, es recomana una major atenció a la qualitat en la contractació de companyies i un reglament de participació de patrocinadors, respectivament.

20. Des dels anys 90 està documentat el costum d'instal·lar cadafals, per part de les colles, als carrers Sant Roc i Sanahuja i la ubicació de carros engalanats a les boques-carrers, amb la finalitat de veure el Pregó, la Desfilada de Gaiates i la Cavalcada Infantil, a la finalització de les quals es desmunten els cadafals. No obstant això, aquest costum no s'ha reflectit en cap documentació municipal i en els últims anys es veu alterat per la col·locació de cadires de l'Ajuntament davant dels cadafals. Per això, es proposa al Patronat Municipal de Festes que es reconega oficialment un recinte de cadafals, reservat per a les colles durant els dies esmentats.

ELS ESPAIS DE LA FESTA

Per la descentralització del programa

21. En un context de gran creixement urbà de Castelló com el de les darreres dècades, la Junta de Festes ha fet possible, amb èxit, l'equilibri entre tradició i modernitat mitjançant un programa de festes per a totes les edats i interessos, amb la integració i la participació de tota la ciutadania com a prioritat. No obstant això, des del punt de vista dels espais de la festa, la reiterada localització de certs actes (castells, espectacles, cercaviles, etc.) en determinades zones ha alimentat la idea que hi ha algunes àrees urbanes amb més festa que altres, percepció que és compartida per la població de diferents barris de la ciutat. És evident que calen fórmules per a integrar tots els col·lectius en la festa i facilitar la participació del veïnat de tots els nuclis de població del terme municipal.

22. Es proposa una nova redistribució d'actes als espais actuals, que mantinga part de la festa al centre (concerts, folklore, desfilades...) i la creació d'un cinturó intermedi de gastronomia popular on s'ubiquen els mesons; així com d'un segon cinturó, per sectors gaiaters, amb els

concerts i la pirotècnia. Així mateix, se suggereix també reforçar la distribució d'actuacions del FAMMI, per tota la ciutat.

23. Es proposa a la Regidoria de Participació Ciutadana la realització d'un estudi sobre els espais urbans i les dotacions municipals disponibles a cada espai, estudi que hauria d'incorporar també dades bàsiques sobre la demografia de cada barri i els resultats d'una enquesta ciutadana que recollira les expectatives del veïnat sobre el tipus d'actes que voldria acollir prop de casa. Les dades d'aquesta enquesta, a disposició de l'organització de les festes i de la ciutadania permetrien engegar un procés transparent d'evolució cap a un major equilibri en la distribució espacial de les festes a la ciutat.

24. Es constata que la gaiata, element diferenciador de les Festes de la Magdalena, és tant el monument com el col·lectiu, les comissions de sector, i finança les seues activitats amb els ingressos que li aporta el veïnat i les empreses. En aquest sentit, la relació entre les comissions de sector i els veïnats ja existeix en tots i cada un dels actes que desenrotllen les comissions de sector, al llarg de tot l'any, participades pels seus socis (amb major prebenda) i a tot el veïnat.

25. L'espai del monument gaiater ha de ser un lloc adient, ampli i fàcilment visitable. Ha de ser equidistant a la totalitat de veïns del Sector. D'altra banda l'emplaçament de la gaiata ha d'estar lliure d'interferències visuals i lumíniques, tan permanents, senyalització i propaganda urbana, com temporals com ara les diferents instal·lacions de la mateixa comissió de sector o de la Junta de Festes, carpes, mesons, sanitaris, entaulats, etc. Així mateix l'Ajuntament haurà de facilitar la cultura de comportament i vigilància adequada per poder prescindir de certes tanques antiestètiques.

26. Tindre un «box» a l'escorxador, facilitat per l'Ajuntament, ha permés que les diferents generacions de gaiters s'identifiquen amb la seua gaiata. Una de les millors eines per a «fer gaiata» (socis, implicació veïnal i activitat) és gaudir d'un cau equidistant a tot el veïnat del sector i estable en el temps. L'Ajuntament, igual que en el seu dia va fer amb els espais a l'escorxador, ho ha de fer amb els caus gaiaters.

CONCLUSIONS

1. El congrés ha pres forma a partir de les 61 comunicacions i 70 esmenes a les ponències marc, en recollir la pluralitat de veus respecte de les Festes de la Magdalena. Aquesta participació reforça la vocació inicial de fer palés el conjunt de valors, inquietuds, anhels i objectius actuals dels castellonencs envers les seues festes. El congrés ha suscitat un gran interès inicial, que no s'ha traslladat a la fase final, de debat i acords, amb un 52% d'assistència de les 727 persones inscrites. El Comité Organitzador manifesta la seua satisfacció per la participació de la ciutadania.
2. Organitzat per l'Ajuntament de Castelló, el IV Congrés Magdalener ha suposat un autèntic procés participatiu i democràtic d'implicació amb la ciutat, els seus veïns i veïnes i les seues festes, i ha tingut una composició en el seu Comité Organitzador consensuada i aprovada pel Consell Rector del Patronat Municipal de Festes, amb representants de tots els grups polítics municipals i de diferents col·lectius i associacions festeres.
3. El procés d'elaboració de les ponències marc va ser obert i d'àmplies possibilitats de participació, però en futures convocatòries seria bo afavorir més el diàleg i el debat entre persones i col·lectius amb posicionaments diversos.
4. Les ponències marc han recollit el sentir de les comunicacions presentades i han estat publicades amb un articulats que permetia que qualsevol congressista poguera estudiar-les i proposar les esmenes que considerara oportunes. Per això, el resultat del congrés és aquell que s'obté del treball dels que han tingut interès a opinar i debatre sobre els temes proposats. En aquest sentit, el congrés ha esdevingut un exercici democràtic que assenta les bases per a la gestió, realització, programació i desenvolupament de les festes, tal com la ciutadania castellonenca, en l'exercici de la seua llibertat, ha volgut.
5. Les declaracions institucionals del congrés possibiliten una plena pressa de consciència de la diversitat i pluralitat dels col·lectius festers, a l'hora de prendre decisions per part d'aquelles persones i entitats festeres a les quals els pertoque, ja que són el fruit d'un procés rigorós i participatiu que ha mogut a la reflexió individual i col·lectiva i que ha posat les bases per a un debat seré, amb la contraposició d'arguments com a protagonista.
6. Es fa una crida als grups polítics municipals a assolir un necessari consens respecte de la reforma dels Estatuts del Patronat Municipal de Festes.
7. El Comité Organitzador recull la convicció, compartida pels participants i col·lectius festers de la importància de canalitzar la reflexió pública respecte de les festes de Castelló i, en aquest sentit, fa una crida a l'Ajuntament de Castelló sobre la conveniència d'establir una periodicitat —que recomanem de 5 anys— per a pròximes edicions del Congrés Magdalener així com de realitzar-lo en el període de primavera i estiu.
8. Es fa palesa la necessitat de donar a conèixer les Festes de la Magdalena, per a la qual cosa cal afrontar constructivament el futur des d'un espai on totes i tots tinguem cabuda.

PATRONAT MUNICIPAL DE FESTES

Ajuntament de Castelló